

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/135/2022
Identifikačné číslo spisu: 6111228731
Dátum vydania rozhodnutia: 15.08.2024
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:6111228731.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Q. B., narodenej XX. P. XXXX, A. A., Č. P. XX, zastúpenej JUDr. Martinou Slosiarikovou, advokátkou, Banská Bystrica, Jelšová 2A, proti žalovaným 1/ MIONEX, s.r.o., Banská Bystrica, Kpt. Jaroša 11, IČO: 36 637 726 a 2/ Q. Q., narodenému XX. P. XXXX, A. A., V. XX, o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby a iné, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 16C/170/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. novembra 2021 sp. zn. 12Co/21/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. novembra 2021 sp. zn. 12Co/21/2019 z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26. septembra 2018 č. k. 16C/170/2011 - 365 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa pôvodne proti trom žalovaným (dnes už neexistujúcej obchodnej spoločnosti EFFECTAL s.r.o. so sídlom v Nitre, Fraňa Mojtu 18, IČO: 36 280 666 ako právnej nástupkyňi pôvodnej žalovanej 1/ v osobe ďalšej taktiež už dnes neexistujúcej obchodnej spoločnosti R&B FAKTORING, s.r.o., so sídlom v Brezne, Štúrova 9, IČO: 45 662 649 a žalovaným 1/ a 2/ zhora ako pôvodným žalovaným 2/ a 3/) domáhala určenia neplatnosti dražby osvedčenej notárskou zápisnicou notárky JUDr. Daniely Vozárovej, vykonanej 16. novembra 2011, predmetom ktorej bol byt č. XX na X. poschodí, vchod č. XX, bytového domu súp. č. XXXX na V. L. XX v A. A., postaveného na parcelách CKN č. XXXX/X, XXXX/X, XXXX, XXXX, XXXX a XXXX, zapísaný príslušným katastrálnym úradom na LV č. XXXX pre kat. úz. T. a určenia svojho výlučného vlastníctva k takémuto bytu i so spoluvlastníckym podielom na pozemku k nemu prináležiacim veľkosti 2894/748643). Žalobkyňi uložil povinnosť zaplatiť všetkým žalovaným náhradu trov prvostupňového (? , tu inak správne „prvoinštančného“ - pozn. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) a odvolacieho konania v rozsahu 100 % do 3 dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým vyšší súdny úradník rozhodne o ich výške). Tento svoj v poradí druhý rozsudok, vydaný po zrušení prvého z 27. marca 2017 uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej tiež len „dovolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie len „nižšie súdy“) z 20. decembra 2017 sp. zn. 12Co/315/2017, ktorým rozhodol rovnako ako prvýkrát, odôvodnil právne ustanoveniami § 2 písm. a/, § 3 ods. 1 a 9, § 5 ods. 1

a 2, § 6 ods. 1, § 7 ods. 1 a § 21 zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej tiež len „dražobný zákon“ alebo „ZoDD“); vecne potom názorom o nedôvodnosti žaloby, ak v konaní bolo preukázaným požičanie si žalobkyňou od právnej predchodkyne žalovanej 1/ na základe zmluvy o úvere z 5. novembra 2010 a dodatku k nej z 10. decembra 2010 celkom sumy 18.025 € (14.000 + 4.025) so záväzkom dlh splatiť do 5. marca 2011, čo žalobkyňa ani nenamietala, pričom v priebehu konania sa nepreukázala zlá finančná situácia žalobkyne ani jej uvedenie do stavu tiesne a k dražbe došlo pre nesplnenie podmienok zo zmluvy a s vedomím žalobkyne o možnosti aktivácie záložného práva za účelom uspokojenia finančných záujmov veriteľa, teda zákonným spôsobom. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil právne ust. §§ 251 a 255 a § 262 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „CSP“) a vecne plným úspechom žalovanej (jednej ?) a vznikom jej voči neúspešnému žalobcovi (?) nároku na náhradu trov v plnom rozsahu.

2. Odvolací súd rozsudkom z 18. novembra 2021 sp. zn. 12Co/21/2019 na odvolanie žalobkyne napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Rozsudok vydaný po zániku žalovanej 1/ v priebehu odvolacieho konania (v ktorého úvodnej časti uviedol troch žalovaných, z toho žalovanú 1/ s poznámkou o jej zániku bez právneho nástupcu dňa 3. januára 2019) odôvodnil vecnou správnosťou rozsudku súdu prvej inštancie v jeho výroku, avšak z iných dôvodov. S poukazom na históriu ustanovenia § 21 ods. 2 dražobného zákona síce považoval za správnu úvahu súdu prvej inštancie o nepreukázaní (pri uskutočnení dražby primárne spochybňovanej žalobou) porušenia ustanovení tohto zákona, majúc za to, že toto bol v čase dražby aj podania žaloby jediný dôvod, pre ktorý šlo dražbu (na rozdiel od neskoršieho znenia, umožňujúceho tak urobiť aj pri spochybňovaní platnosti záložnej zmluvy) spochybníť a vytkol mu len citáciu ustanovenia, o ktorom je reč, v nesprávnom znení; sám však právne argumentujúci ustanovením § 78 (ods. 1 aj 2) CSP v spojení s § 21 ods. 4 ZoDD a odvolávajúci sa tiež na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/66/2008 (R 23/2010) a 3Cdo/272/2007 považoval za prekážku vyhovieť žalobe práve neúplnosť okruhu strán sporu, ku ktorej došlo až po rozhodnutí súdu prvej inštancie v dôsledku zániku žalovanej 1/ (ako právnej nástupkyne pôvodnej navrhovateľky dražby) bez právneho nástupcu, hoci tu (v spore o neplatnosť dražby) šlo o nútené spoločenstvo, vyžadujúce pre úspech v spore účasť všetkých subjektov právneho vzťahu. Nebola pritom podľa neho použiteľnou judikatúra Najvyššieho súdu Českej republiky (ďalej tiež len „NS ČR“) uvádzaná žalobkyňou (rozsudok z 23. januára 2017 sp. zn. 21Cdo/3697/2016) a to preto, že rozhodnutia NS ČR ani tamojšieho ústavného súdu nepredstavujú pre súdy Slovenskej republiky rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, ale i preto, že určitým zdrojom pre rozhodovanie (tu rozumej návodom či inšpiráciou) by tieto mohli byť len v prípade totožnosti skutkového stavu aj právnej úpravy a o taký prípad pre odchylnosť hmotnoprávnej úpravy (neobsahujúcej taxatívny výpočet subjektov sporu tvoriacich nútené spoločenstvo) i tej procesnej (neobsahujúcej úpravu totožnú s ustanovením § 78 ods. 2 CSP) nešlo. Žalovaným 2/ a 3/ odvolací súd nepriznal náhradu trov odvolacieho konania a toto rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 396 ods. 1 a § 257 CSP a vecne dôvodmi hodnými osobitného zreteľa pre taký postup. Tými podľa neho bola objektívna skutočnosť vedúca k zamietnutiu žaloby, na ktorú žalobkyňa nemala vplyv a ktorá nastala až v priebehu dlhodobého sporu, ako aj nesporná veľmi nepriaznivá sociálna a finančná situácia žalobkyne, pre ktorú žalovaní 2/ a 3/ ani náhradu trov nepožadovali.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Právnou otázkou, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorú podľa nej odvolací súd vyriešil nesprávne, a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, je podľa nej otázka, či je zánik strany sporu bez právneho nástupcu ako spoločníka núteného procesného spoločenstva počas konania o neplatnosť dobrovoľnej dražby na strane žalovaných dôvodom na zamietnutie žaloby v zmysle § 78 ods. 2 CSP. Popri rekapitulácii nosných záverov nižších súdov (z odôvodnení ich rozsudkov), zotrvaní na názore o potrebe vyvodenia aj v tejto veci záverov totožných s tými prijatými v judikatúre NS ČR (okrem rozsudku spomínaného vyššie tiež rozsudok z 24. januára 2006 sp. zn. 21Cdo/20/2005) a citáciách tiež § 64 CSP a časti komentára k takémuto zákonu mala za to, že odvolací súd ním použité

ustanovenie § 78 ods. 2 CSP neinterpretoval správne, keď podmienka zapojenia do sporu všetkých účastníkov núteného spoločenstva (ktoré aj podľa odbornej spisby je spoločenstvom nerozlučným) má byť splnená v čase vzniku takéhoto spoločenstva (vykonaním dražby), resp. k času podania žaloby, ústavne konformným výkladom rozhodnej úpravy ale podľa nej nemožno dospieť k tomu, aby znášala (v podobe straty sporu, či už pre zastavenie konania alebo zamietnutie žaloby) tiež také následky vo sfére subjektov vzťahu, ktoré nemá ako ovplyvniť. Neobstojí podľa nej ani to, že odvolací súd odmietol vzťahovať závery z rozsudku NS ČR riešiaceho identický problém s poukazom na rozdielnosť právnych úprav, nakoľko NS ČR výkladom dovodil presne to isté, čo na Slovensku upravil priamo zákon (okruh strán sporu o neplatnosť dobrovoľnej dražby). Navrhla zrušenie rozsudku odvolacieho súdu s vrátením mu veci na ďalšie konanie.

4. Obaja žalovaní (žalovaní 2/ a 3/ z konania pred nižšími súdmi) navrhli dovolanie zamietnuť (žalovaná 1/ a skoršia žalovaná 2/ explicitne) a to ako pre uzavretie úverovej zmluvy žalobkyňou s vedomím všetkých rizík z toho plynúcich vrátane nereálnosti splnenia prevzatého záväzku na vrátenie dlhu z jej strany, vedúce až k exekúcii a následnému osobnému bankrotu (žalovaný 2/ a skorší žalovaný 3/), tak aj pre nedostatok vecnej - tzv. aktívnej - legitímácie žalobkyne, tiež pre konkurz žalobkyne a potrebu zapojenia do sporu na jej strane správcu (žalovaná 1/ a skoršia žalovaná 2/).

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a inak aj jemu predchádzajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba považovať za prípustné a tiež dôvodné (vecne opodstatnené).

6. Ešte pred pristúpením k zaobreraniu sa problémom nastoleným dovolaním sa však (špecificky k námietke nedostatku vecnej legitímácie žalobkyne, uplatnenej v rámci vyjadrenia žalovanej 1/ totožnej so žalovanou 2/ z konaní pred nižšími súdmi) žiada uviesť, že dovolací súd si je samozrejme vedomý zo spisu vyplývajúcej okolnosti vyhlásenia konkurzu na majetok žalobkyne (tzv. osobného bankrotu) ešte v roku 2019 i právnych následkov s týmto štandardne spájaných, v tomto prípade je však evidentne potrebné pripomenúť, že súčasťou rozhodovacej praxe najvyššieho súdu je aj dosiaľ neprekonaný názor, podľa ktorého prerušenie konania, ako i zákonná požiadavka na návrh správcu na pokračovanie v prerušenom konaní a (do tretice) nahradenie úpadcu v spore správcom (podľa čl. I § 47 ods. 1 vety prvej a ods. 4 vety prvej zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších zmien a doplnení) sa viažu výlučne k súdnym a iným konaniam, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi a takýmto majetkom principiálne nie je majetok, o ktorý sa vedie spor (tu porovnaj 2Cdo/185/2021). Práve preto ani v tentoraz prejednávanej veci (v ktorej - ako na to upozornil už odvolací súd - podstatou oboch určovacích požiadaviek žalobkyne I. o neplatnosť dražby aj II. o určenie jej vlastníckeho práva bolo obnovenie nateraz sporného a najmä z údajov v katastri momentálne nevyplývajúceho vlastníckeho statusu žalobkyne k majetku tvoriacemu predmet dražby) nebol dôvod podanie dovolania samou žalobkyňou považovať za prekážku vykonania dovolacieho konania, odhliadajúc na tomto mieste od faktu, že už prejednanie veci odvolacím súdom so žalobkyňou bez zreteľa na konkurz a vydanie v takomto konaní vecného rozhodnutia v spojení s následným napadnutím rozsudku priamo žalobkyňou by akýkoľvek iný výklad činilo takým, ktorý by s právom na spravodlivý proces nemal do činenia vôbec nič.

7. Podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) zmyslom a účelom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov a jedného nálezu ústavného súdu, ďalej tiež len „Ústava“) aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (uverejneného ako príloha oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.) je totiž zaručiť každému reálny prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). Z judikatúry tiež vyplýva, že ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 Ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 Ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je tiež zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením Ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94).

8. Pokiaľ šlo potom o nesprávnosť právneho posúdenia veci, namietanú dovolaním, tu bolo treba súhlasiť so žalobkyňou, podľa ktorej postup odvolacieho súdu v prejednávanej veci bol príliš formalistickým a v konečnom dôsledku neposkytoval uspokojivú odpoveď na otázku, ako (a či vôbec) sa v druhovo totožných prípadoch dá účinne domôcť vecného posúdenia súdom problémom súladnosti dobrovoľnej dražby so zákonom. Žalobkyni bolo treba dať za pravdu aj v tom, že ňou nastolená otázka bola pre rozhodnutie napadnutým rozsudkom doslova kľúčovou, v tom, že táto otázka je otázkou v doterajšej rozhodovacej praxi odvolacieho súdu (navzdory existencii judikatúry na poli neplatnosti dobrovoľných dražieb) neriešenou, teda zakladajúcou prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a napokon i v tom, že spôsob vyriešenia tejto otázky odvolacím súdom nemožno považovať za správny (hocako práve tu sa nešlo úplne stotožniť ani s odpoveďou ponúkanou dovolaním, ktorým sa napriek zásadne opodstatnenému zaštiteniu argumentácie dovolateľky rozhodnutiami NS ČR neakcentoval celkom dostatočne procesný rozmer problému).

9. Podľa čl. I § 21 ods. 4 ZoDD účastníkmi súdneho konania o neplatnosť dražby podľa odseku 2 sú navrhovateľ dražby, dražobník, vydražiteľ, predchádzajúci vlastník a dotknutá osoba podľa odseku 2; podľa odseku 2 prvých dvoch viet rovnakého ustanovenia (v znení platnom a účinnom do 31. mája 2014 vrátane, teda v čase uskutočnenia dražby a aj začatia konania v prejednávanej veci - v tejto súvislosti porovnaj tiež čl. V bod 7 v spojení s čl. VIII zákona č. 106/2014 Z. z.) potom v prípade, ak boli porušené ustanovenia tohto zákona, môže osoba, ktorá tvrdí, že tým bola dotknutá na svojich právach, požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby a právo domáhať sa určenia neplatnosti dražby zaniká, ak sa neuplatní do troch mesiacov odo dňa príklepu okrem prípadu, ak dôvody neplatnosti dražby súvisia so spáchaním trestného činu a zároveň ide o dražbu domu alebo bytu, v ktorom má predchádzajúci vlastník predmetu dražby v čase príklepu hlásený trvalý pobyt podľa osobitného predpisu [odkaz poznámkou č. 12b) v dražobnom zákone na § 3 zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení zákona č. 454/2004 Z. z.], v tomto prípade je možné domáhať sa neplatnosti dražby aj po uplynutí tejto lehoty.

10. Podľa čl. 3 ods. 1 Základných princípov CSP každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdného dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené; podľa § 60 CSP procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva; podľa § 62 CSP ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví; podľa 64 CSP ak strana zanikne počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd rozhodne, že v konaní pokračuje s jej právnym nástupcom a ak právneho nástupcu niet, súd konanie zastaví; podľa § 161 ods. 1 CSP ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“) a podľa § 161 ods. 2 CSP ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

11. Podľa § 78 ods. 1 CSP nútené spoločenstvo je procesné spoločenstvo, v ktorom osobitný predpis vyžaduje pre úspech v spore účasť všetkých subjektov právneho vzťahu; podľa odseku 2 rovnakého ustanovenia potom súd žalobu zamietne, ak nie je splnená podmienka účasti všetkých subjektov podľa odseku 1.

12. Hoci s odvolacím súdom nie je dôvod nesúhlasiť v tom, že ustanovenie čl. I § 21 ods. 4 dražobného zákona obsahuje taxatívny (úplný a uzavretý) výpočet účastníkov súdneho konania (dnes v civilnom sporovom procese, o aký ide aj v tentoraz prejednávanej veci, strán sporu) o neplatnosť dražby a použiteľná judikatúra aj tento typ spoločenstva považuje za nútené spoločenstvo, zisteniu skutočnosti

zániku jednej z právnických osôb spadajúcich do takéhoto výpočtu (tu konkrétne právnej nástupkyne navrhovateľky dražby v osobe pôvodnej úverovej i záložnej veriteľky) ešte pred právoplatným skončením konania (v štádiu odvolacieho konania) už nezodpovedal procesný postup zvolený odvolacím súdom, ktorý nešlo označiť inak než za protirečivý. Zanesenie do úvodnej časti písomného vyhotovenia rozsudku aj označenia osoby v čase rozhodovania už neexistujúcej (čo odvolací súd ešte zvýraznil poznámkou o čase zániku) v spojitosti s výrokom rozsudku potvrdzujúcim preskúmaný rozsudok súdu prvej inštancie en bloc (tu rozumej bez vyjadrenia odlišného prístupu k žalovaným nedotknutým spomínanou skutočnosťou a skoršej žalovanej 1/ touto dotknutej), teda s nutnosťou vztiahnutia meritórneho potvrdzujúceho výroku rozsudku odvolacieho súdu, viažúceho sa k výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým došlo k zamietnutiu žaloby aj vo vzťahu k dnes už len niekdajšej žalovanej 1/, aj na takúto „osobu“, sa totiž dostalo do priameho stretu s procesnou úpravou prikazujúcou súdu I. skúmať procesné podmienky kedykoľvek počas konania a II. na výskyt neodstrániteľnej prekážky konania (vrátane nedostatku procesnej subjektivity strany sporu bez ohľadu na čas, kedy tento nastal, ak tento až po začatí konania nebol sprevádzaný prechodom práv a povinností na právneho nástupcu) reagovať zastavením konania (nemeritórnym rozhodnutím, samozrejme len v časti týkajúcej sa toho, koho sa prekážka ďalšieho vecného rozhodovania týkala).

13. To bol dôvod, pre ktorý by v tejto konkrétnej veci obstál (logicky len za predpokladu jeho uplatnenia) aj dovolací dôvod (a dôvod prípustnosti dovolania) podľa § 420 písm. b/ CSP, ak sa však dovolateľka rozhodla ísť cestou namietania správnosti vyriešenia odvolacím súdom právnej otázky s tým súvisiacej (ktorá v širšom kontexte posudzovaného problému ako celku s otázkou procesnej subjektivity subjektov právneho vzťahu z dobrovoľnej dražby zaradených do už vyššie priblíženého zákonného výpočtu plnila funkciu tzv. spojených nádob), namiesto bol záver, že aj táto jej námietka bola dôvodnou.

14. Procesné právo má slúžiť vytvoreniu podmienok pre účinnú ochranu porušených alebo aj len ohrozených práv toho, kto sa na súd obracia. Preto súladné s právom na spravodlivý proces môže byť kladenie na iniciátora sporu len tých povinností, ktoré možno splniť či ktorých splnenie je v jeho moci. Ak má žalobca v konaní o neplatnosť dobrovoľnej dražby taxatívne zákonom definovaný okruh subjektov, ktoré majú byť viazané prípadným žalobe vyhovujúcim rozsudkom, a ktoré z tohto dôvodu majú byť do sporu zapojené (s logickým poskytnutím im možnosti sa požiadavkám zo žaloby brániť), nemôže byť žiadnej pochybnosti o tom, že učiniť zadosť príslušnej povinnosti môže iniciátor sporu len do času podania ním žaloby, či pri záujme na absolútnej presnosti najneskôr do uplynutia zákonom ustanovenej prekluzívnej (prepadnej) lehoty na podanie žaloby. Akékoľvek zmeny v okruhu riadne určených strán sporu, spadajúcich pod definíčné vymedzenie v čl. I § 21 ods. 4 dražobného zákona, ktoré sú nezávislými od vôle žalobcu, a ku ktorým príde až po začatí konania, nemôžu byť tomuto na neprospech, pričom ich prípadný výskyt s následkom nemožnosti dokončiť konanie proti niektorej zo sporových strán (alebo aj viacerým takýmto stranám - z povahy veci samozrejme nie voči všetkým) nemožno interpretovať ako nesplnenie povinností vyplývajúcich z ustanovenia § 78 CSP, pri ktorom by mohlo dôjsť k zamietnutiu žaloby. To musí platiť tým skôr, ak výpadok niektorého zo subjektov majúcich sa konania zúčastniť a tvoriacich nútené spoločenstvo bez náhrady jeho právnym nástupcom sa prejaví ako nedostatok jednej z procesných podmienok, ktorý nemožno odstrániť, a ktorý bráni (vo vzťahu k tomu, u koho diskutovaná právna skutočnosť nastala) dokončeniu konania vydaním meritórneho rozhodnutia (o podstate sporu) - i tu rozumej však len vo vzťahu k tomu, koho sa zánik bez právneho nástupcu v priebehu konania týka.

15. Pri riadení sa uvedeným vyššie preto otázku položenú dovolaním treba podľa názoru odvolacieho súdu zodpovedať tak, že zánik strany sporu ako spoločníka núteného procesného spoločenstva bez právneho nástupcu počas konania o neplatnosť dobrovoľnej dražby na strane žalovaných nie je dôvodom na zamietnutie žaloby v zmysle § 78 ods. 2 CSP (voči zostávajúcim žalovaným), ale dôvodom na zastavenie konania voči strane, ktorá stratila procesnú subjektivitu a zároveň dôvodom, pre ktorý už na splnení podmienky účasti všetkých subjektov právneho vzťahu v spore aj potom, čo takáto skutočnosť nastala, nemožno trvať. Opak by bol práve oným kladením na iniciátora sporu bremena, ktoré by ani pri vynaložení ním všetkého úsilia nemusel byť schopný uniesť a takto aj postavením jeho práva na súdnu ochranu len do polohy práva iluzórneho (formálneho a nie reálneho). Tým, v čom ale

dovolací súd s dovolaním ponúknutou interpretáciou nemohol súhlasiť, či presnejšie v tomto nepovažoval ani takúto interpretáciu za celkom úplnú, a preto správnu, bolo de facto bezpodmienečné naviazanie podmienky zapojenia do sporu o neplatnosť dražby všetkých osôb uvedených v čl. I § 21 ods. 4 dražobného zákona na čas začatia konania. Zánik niektorej z takýchto osôb aj v čase medzi uskutočnením dražby a uplynutím lehoty na podanie žaloby o jej neplatnosť (pokiaľ pravda nejde o prípad, v ktorom zákon počíta s možnosťou podania žaloby i po uplynutí lehoty troch mesiacov odo dňa príklepu) síce najmä s prihliadnutím ku krátkosti lehoty je pomerne málo pravdepodobným, to, že sa tak stane, však celkom vylúčiť zjavne nejde. Ak by šlo o taký prípad, ani interpretácia ponúkaná dovolaním by tomu, kto má záujem na určení neplatnosti dražby, nemusela pomôcť, a preto vyššie poskytnutú odpoveď na otázku z dovolania je nepochybne žiadúce posunúť ešte ďalej a zovšeobecniť ako pravidlo sformulovateľné tak, že povinnosť zapojiť do sporu o neplatnosť dražby celý okruh subjektov vymenovaných v čl. I § 21 ods. 4 dražobného zákona (pod hrozbou sankcie uvedenej v § 78 ods. 2 CSP) je tu len vtedy, ak je splnená tiež podmienka procesnej subjektivity všetkých osôb majúcich byť povolaných do sporu. Ak takáto podmienka splnená nie je, žalobca má povinnosť žalobu nasmerovať len voči tým subjektom právneho vzťahu z dražby, u ktorých splnená je.

16. Bez ohľadu na ostatné závery zhora však prisvedčiť bolo treba žalobkyni, pokiaľ namietala, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu (založený na presnom opaku interpretácie ponúknutej v rozhodnej časti dovolaním a osvojenej si tiež - s výhradou približenou zhora - dovolacím súdom) bol rozhodnutím spočívajúcim na nesprávnom právnom posúdení veci.

17. Pretože nesprávne riešenie dovolaním nastolenej otázky sa týkalo výlučne rozsudku odvolacieho súdu (keďže len ten bol - na rozdiel od ním potvrdeného rozsudku súdu prvej inštancie - argumentačne opretý o takú interpretáciu ustanovení čl. I § 21 ods. 4 ZoDD a § 78 CSP, ktorá bola v dovolacom konaní odmietnutá); najvyššiemu súdu ani neostávalo iné, než napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 v spojení s § 450 CSP); pričom právny názor dovolacieho súdu vyslovený v tomto rozhodnutí je pre odvolací súd záväzný (§ 455 CSP).

18. Pre úplnosť aspoň vo forme poznámky na okraj inak dovolací súd považuje za potrebné doplniť, že i keď odvolací súd požiadavky zo žaloby rozdelil na primárnu neplatnosť dražby a sekundárne určenie vlastníctva žalobkyne k predmetu dražby a voči tomuto rozdeleniu by principiálne nebol dôvod namietat, v rámci argumentácie z napadnutého rozsudku obraznou stávkou na jedného koňa došlo podľa všetkého k prehliadnutiu toho, že kým úvahy o nútenom spoločenstve by (za predpokladu stotožnenia sa s nimi) mohli byť postačujúcimi na zamietnutie žaloby o neplatnosť dražby, toto by už (bez ďalšieho) neplatilo pri žalobe o určenie vlastníctva, ktorú v zmysle záverov dostatočne stabilizovanej judikatúry súdov, na ktorých ani v tejto veci nevznikol dôvod niečo meniť, stačí nasmerovať voči vlastníčkovi nehnuteľnosti, ktorému toto právo svedčí podľa zápisu v katastri.

19. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd znova o trovách pôvodného konania aj dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

20. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.